

รายวิชา สุขศึกษา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง สุขภาพกายและสุขภาพจิต

รหัสวิชา พ22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สอนโดย ครูอัญญานี โคตถา

โรงเรียนปทุมพิทยาคม

ความหมายของสุขภาพกายและสุขภาพจิต

ความหมายและความสำคัญของสุขภาพกายและสุขภาพจิต

- องค์การอนามัยโลก ซึ่งเป็นองค์การสากลที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ดูแล และส่งเสริม สุขภาพ อนามัยของประชากรทั่วโลกให้คำจำกัดความของคำว่า สุขภาพกายและสุขภาพจิต ไว้ดังนี้
- สุขภาพกาย หมายถึง สภาพของร่างกายที่เจริญเติบโต แข็งแรง สมบูรณ์ ปราศจากโรคภัย ไข้เจ็บ ไม่ทุพพลภาพ อวัยวะต่างๆ อยู่ในสภาพที่ดีมีความสมบูรณ์ แข็งแรง สามารถทำงานได้ตามปกติ และมีความสัมพันธ์กันทุกส่วนได้เป็นอย่างดีและก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานด้วย
- สุขภาพจิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะปรับตัวให้มีความสุขอยู่กับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี มีสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่น และดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสุขอย่างสุขสบาย รวมทั้งสนองความสามารถของตนเองในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้งภายในจิตใจ และไม่ขัดกับสภาพความเป็นจริงในสังคมที่บุคคลนั้นดำรงชีพอยู่

ความมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีส่งผลให้

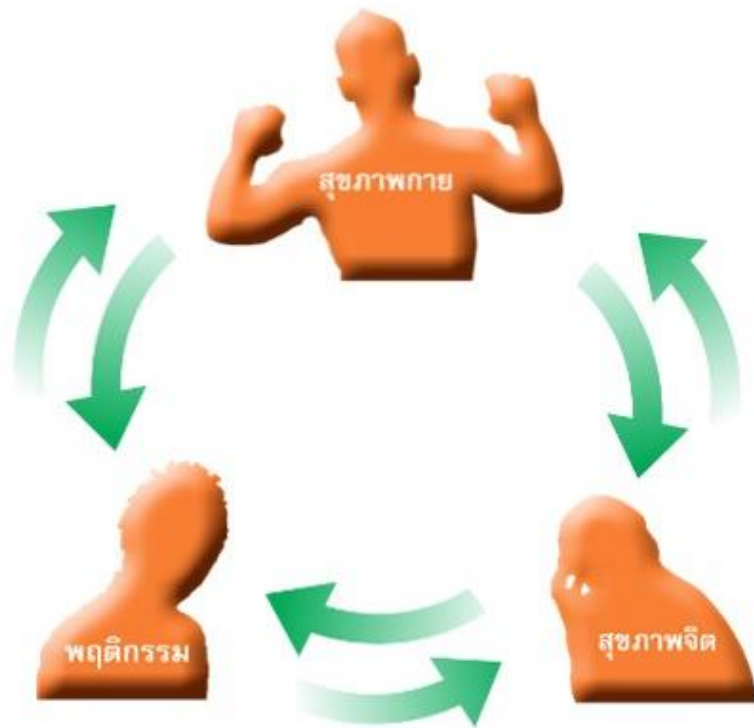
1. สภาพร่างกายและจิตใจมีการพัฒนาการและเจริญเติบโตได้เหมาะสมกับวัย
2. การทำงานของอวัยวะต่างๆ มีความสมบูรณ์แข็งแรงและทำงานได้อย่างปกติ
3. บุคคลมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

สุขภาพ หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย
ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวม
อย่างสมดุล (พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550
มาตรา 3) โดยสุขภาพมีองค์ประกอบ 4 ส่วน

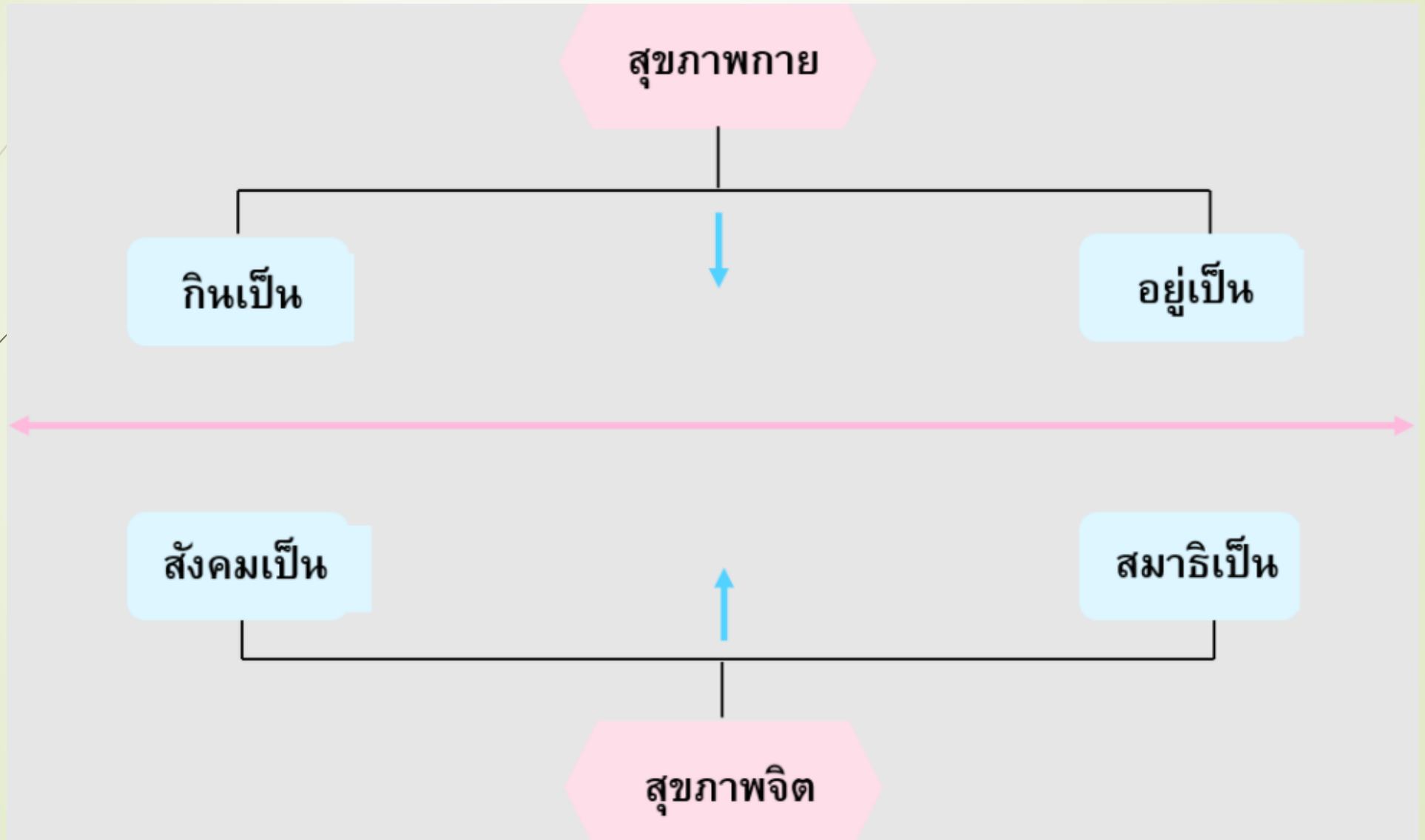
1. สุขภาพกาย
2. สุขภาพจิต
3. สุขภาพสังคม
4. สุขภาพปัญญา

ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพกายและสุขภาพจิต

แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของสุขภาพกาย สุขภาพจิต และพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อกัน

องค์ประกอบในการสร้างความสมดุล

■ การประเมินภาวะสุขภาพกายและสุขภาพจิต

1. การประเมินด้วยตนเอง

- ควรตอบคำถามการประเมินตามความเป็นจริง
- มีความตั้งใจหรือจริงใจต่อข้อคำถาม
- ควรยอมรับผลการประเมินด้วยใจที่เที่ยงตรง
- ควรนำการประเมินที่ได้มาพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

2. การประเมินจากบุคลากรทางการแพทย์หรือสาธารณสุข

- ผู้ประเมินควรมีความรู้ความสามารถเพียงพอต่อการ ประเมินบุคคล
- ผู้ถูกประเมินควรให้ความร่วมมือและยินยอมในการ ประเมินผู้ถูกประเมินควรได้รับรู้ผล
การประเมิน
- ในกรณีที่พบปัญหารุนแรงผู้ถูกประเมินควรมาพบ หรือปรึกษาตรงตามวันนัดหมายทุกครั้ง

สุขบัญญัติแห่งชาติเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต

1. ดูแลรักษาร่างกายและของใช้ให้สะอาด

2. รักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง

3. ล้างมือให้สะอาดก่อนกินอาหารและหลังขับถ่าย

4. กินอาหารสุก สะอาด ปราศจากสารอันตรายและหลีกเลี่ยงอาหารรสจัด สีสันฉูดฉาด

5. งดบุหรี่ สุรา สารเสพติด การพนันและการสำส่อนทางเพศ

สุขบัญญัติแห่งชาติเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต

6. สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้อบอุ่น

7. ป้องกันอุบัติเหตุด้วยการไม่ประมาท

8. ออกกำลังกายสม่ำเสมอและตรวจสุขภาพประจำปี

9. ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ

10. มีสำนึกต่อส่วนรวมร่วมสร้างสังคม

➡ ใบงานที่ 1 จากกายถึงใจไปสู่พฤติกรรม

➡ คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสถานการณ์สมมติพร้อมบทสนทนา เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของสุขภาพกาย สุขภาพจิต และพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อกัน มา 1 สถานการณ์

.....

.....

.....

.....

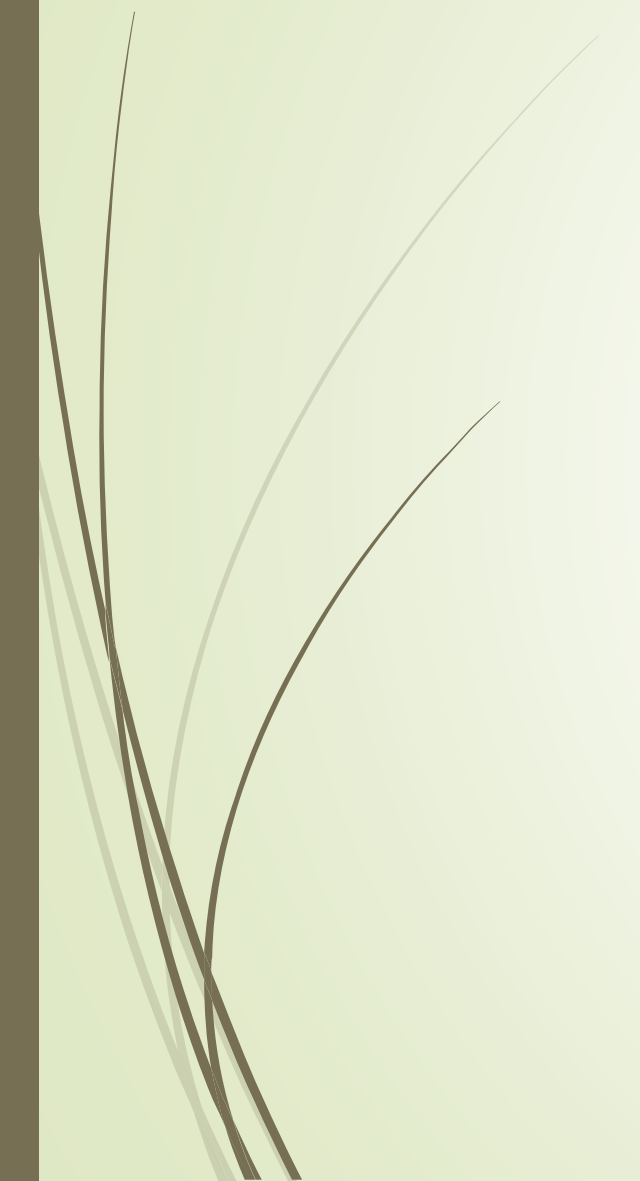
.....

.....

ใบงานที่ 2 การประเมินสุขภาพกาย สุขภาพจิตและพฤติกรรมที่แสดงออก

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีด ✓ ลงในช่องว่าง ตามระดับอาการที่เกิดขึ้นกับตนเองในช่วงระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมาตามความเป็นจริง พร้อมทั้งบอกอาการที่แสดงออกมาด้วยว่าเป็นประเภทใด

ลักษณะอาการ	ระดับอาการ			ประเภท (กาย/จิต/พฤติกรรม)
	เป็นประจำ	บางครั้ง	ไม่เคยเลย	
1. ปวดศีรษะข้างเดียว				
2. นอนไม่หลับ กระสับกระส่าย				
3. กลุ้มใจ หงุดหงิด รำคาญใจ				
4. ไม่มีสมาธิ				
5. ก้าวร้าว พุดจาหยาบคาย				
6. คลื่นไส้อาเจียน				
7. ขว้างปา ทำลายสิ่งของ				
8. รู้สึกว่าตนเองเป็นคนไร้ค่า				
9. เบื่ออาหาร				
10. อ่อนเฉียว โมโหง่าย				
11. โต้เถียงด้วยเหตุผลมากกว่าอารมณ์				
12. ทำงานคล่องแคล่วว่องไว				
13. เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่				

สวัสดี